

ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА ЗДРАВСТВЕНА НЕГА ЗА ПОЛАГАЊЕ ПРИЈЕМНОГ ИСПИТА ИЗ ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ У НОВОМ САДУ

Здравствена нега и кодекс професионалног понашања

Дефиниција, циљ и задаци предмета Здравствена нега. Историјски развој здравствене неге. Организација здравствене неге. Етика здравствених радника.

Прање и дезинфекција руку. Употреба заштитних и хируршких рукавица. Радна одела и лична заштита здравственог радника. Стандардне мере опреза, превенција, имунизација и постекспозициона заштита здравствених радника.

Организација здравствене заштите и здравствене службе

Врсте и организација здравствених установа према нивоима здравствене заштите (примарне, секундарне и терцијарне). Болесничка соба. Болесничка постеља, врсте и састав болесничке постеље. Намештање постеље и пресвлачење постељног рубља.

Хуманитарне организације (Светска здравствена организација, међународне организације Црвеног крста и Црвеног полумесеца).

Пријем, смештај и отпуст болесника

Пријем болесника у амбулантно – поликлиничку и стационарну здравствену установу. Пријем хитног случаја. Медицинска документација.

Смештај болесника на одељење. Врсте неге - упознавање са критеријумима за одређивање неге. Права и дужности пацијента. Упознавање са кућним редом (одмор, разонода, сан болесника, посета болесницима и однос медицинске сестре техничара према посетиоцима). Асистенција лекару при лекарској визити. Примопредаја дужности. Отпуст болесника са одељења и премештај болесника на друго одељење или другу здравствену установу.

Положај болесника у постељи и пренос болесника

Основне поделе положаја болесника у постељи (активни, пасивни и принудни). Померање и окретање непокретног болесника у постељи. Устајање болесника из постеље. Пренос болесника и основна правила при преносу.

Превенција интрахоспиталних инфекција

Инфекција. Настанак инфекције – Вограликов ланац. Опште мере у сузбијању интрахоспиталних инфекција. Изолација, здравствени надзор, карантини и друге мере противепидемијске заштите.

Дезинфекција. Методе и примена дезинфекције, општа правила припреме и примене дезинфекционих средстава. Дезинфекција болесничке собе, постеље и прибора који се користе у раду са болесником. Дезинфекција излучевина. Прање и дезинфекција радних и осталих просторија.

Методe и примeна стерилизације, врстe стерилизације, правила припремe материјала, поступци спровођења стерилизације. Контрола стерилизације.

Сестринске интервенције у одржавању личне хигијене пацијента и организација исхране

Значај личне хигијене покретног и непокретног болесника. Пресвлачење личног рубља болесника. Спровођење личне хигијене код непокретних болесника.

Декубитална улцерација - мере превенције у очувању интегритета коже.

Организација исхране: централна кухиња; чајна кухиња; дистрибуција хране.

Сестринске интервенције у спровођењу здравствене неге деце

Нега и исхрана новорђенчета, одојчета и малог детета. Посматрање и контрола виталних функција код деце. Посматрање и узимање узорака биолошког материјала код деце. Примена медикаментозне терапије код деце.

Завоји и друга средства за превејање

Материјал за превејање. Основни облици завоја. Основна правила при постављању завоја и имобилизацији.

Посматрање болесника

Субјективни и објективни симптоми и знаци болести. Посматрање стања свести болесника. Посматрање спољашњег изгледа болесника. Ход болесника, раст болесника, ухрањеност болесника.

Посматрање виталних знакова болесника и њихових основних карактеристика. Температура, мерење температуре, термометри, температурна листа, евиденција висине телесне температуре и температурне кривуље. Посматрање пулса: фреквенција, ритам, квалитет и евиденција. Посматрање дисања: фреквенција, ритам, квалитет, евиденција и патолошки облици дисања. Крвни притисак, мерење и евиденција.

Посматрање излучевина болесника

Кашаљ и врсте кашља. Посматрање спутума. Мокрење, контрола, евиденција и посматрање мокраће. Катетеризација мокраћне бешике. Дефекација, посматрање столице. Клизма, врсте и примена. Посматрање повраћених маса. Нега при повраћању.

Медицинско терапијске радње

Врсте лекова, требовање, чување и давање лекова. Примена лека, време давања и путеви уношења лекова у организм: уношење лека преко уста, парентерално уношење лека, инфузије, инхалације, давање крви, плазме, колоидних, кристалоидних раствора и серума. Оксигенотерапија.

Кардио-респираторна реанимација

Асфиксија (акутна и хронична). Вештачко дисање, респираторна реанимација, методе и принципи. Реанимација акутног застоја срца (кардијална реанимација), методе и принципи. Дефрилација срца. Вештачка стимулација срца.

Поступци медицинске сестре - техничара током дијагностичких процедура

Лабораторијска дијагностика: узимање крви за лабораторијске анализе, узимање урина за лабораторијске анализе, узимање столице за преглед, узимање пунктата за преглед, узимање исечка ткива за биопсију, узимање спутума за преглед, узимање бриса носа и грла

Поступци медицинске сестре - техничара код рендгенолошких испитивања болесника

Основни принципи дијагностике. Дијагностика обољења главе. Дијагностика обољења кичмене мождине. Дијагностика обољења грудног коша. Дијагностика обољења дигестивног тракта. Дијагностика обољења бубрега и мокраћних путева. Дијагностика обољења екстремитета. Дијагностика ултразвуком, компјутеризованом томографијом, нуклеарном магнетном резонанцом.

Поступци медицинске сестре - техничара приликом ендоскопских прегледа

Дефиниција, циљ и врсте ендоскопских прегледа. Припрема ендоскопског апарата и осталог материјала за преглед. Припрема болесника за ендоскопске прегледе. Ларингоскопија, бронхоскопија, езофагоскопија, гастроскопија, лапароскопија, холедохоскопија, цистоскопија, колоноскопија.

Поступци медицинске сестре - техничара приликом извођења пункција

Дефиниција, циљ прегледа и врсте пункција. Припрема болесника за пункције; припрема материјала. Асистирање при извођењу пункција. Субоксципитална, лумбална, плеурална, пункција перикарда, стернална пункција, пункција трбушне дупље, пункција мокраћне бешике.

Исхрана болесника

Нормална исхрана. Дневни оброк; дијетална исхрана. Сервирање хране. Посета болесницима и доношење понуда. Вештачка исхрана путем инфузија, Вештачко храњење болесника. Храњење непокретног болесника. Храњење преко носно-желудачне сонде. Храњење преко гастростоме.

Нега умирућег болесника

Агонално стање болесника. Нега умирућег болесника. Знаци смрти и збрињавање умрлог.

Процес здравствене неге

Утврђивање потреба за здравственом негом. Планирање здравствене неге. Спровођење здравствене неге, вредновање и евалуација здравствене неге.

Дефиниција, историјски развој и значај здравственог васпитања у систему здравствене заштите

Историјски развој и значај здравственог васпитања код нас и у свету. Дефиниција здравственог васпитања. Здравствено васпитање као медицинска дисциплина и повезаност са осталим медицинским дисциплинама. Повезаност здравственог

васпитања са педагогијом, психологијом, социологијом и сл. Место здравственог васпитања у здравственој заштити становништва. Циљеви и принципи здравствено-васпитног рада. Мотивација у здравствено-васпитном раду. Планирање и програмирање здравствено-васпитног рада. Лик здравственог васпитача. Повеља СЗО. Циљеви СЗО.

Значај и улога медицинских сестара у здравственом васпитању и просвећивању. Комуникација као битан предуслов успеха у здравствено-васпитном раду. Важност ставова и понашање људи у здравствено-васпитном раду.

Методологија здравствено-васпитног рада

Методе у здравствено-васпитном раду: индивидуалне, групне, масовне и комбиноване. Приступ породици. Значај породице у здравствено-васпитном раду. Кућна посета. Здравствено-васпитни рад у заједници: подаци о заједници и њихова анализа, структура односа и кључни људи, информације и мотивисаност за сарадњу. Рад у великој групи (здравствено предавање) припрема, техника и дискусија.

Очигледна здравствено-васпитна средства

Дефиниција и класификација здравствено-васпитних средстава: изложбе, покретне слике, непокретне слике, штампана и писана средства, средства масовних комуникација и преношење живе речи. Садржаји здравствено-васпитних средстава. Мотивациона заснованост и фактори који утичу на ефикасност здравствено-васпитних средстава. Интеграција здравствено-васпитних средстава у здравствено-васпитном раду.

Здравствено-васпитни рад са појединим групацијама становништва

Улога здравственог радника у отклањању негативних појава у друштвеној заједници, Елементи за прављење плана и програма здравствено-васпитног рада. Здравствено васпитање у здравственим установама: болничким, ванболничким, кућној нези болесника, поливалентној патронажној служби, школи. Здравствено-васпитни рад за брак и породицу. Брига о старим и изнемоглим лицима.

Здравствено-васпитни рад са оболелим од туберкулозе и члановима породице оболелог

Епидемиолошка анкета. Асанација породичне средине. Хемиопревенција и хемиопрофилакса. Сарадња са стручним службама.

Здравствено-васпитни рад са ментално оштећеним особама

Узроци и спречавање менталних оштећења. Упућивање породице на правилан однос према ментално оштећеним особама. Сарадња са установама за ментално оболела лица.

Здравствено-васпитни рад на решавању проблема алкохолизма

Откривање алкохоличара и придобијање за лечење. Припрема породице за сарадњу. Укључивање у рад диспанзера за борбу против алкохолизма. Сарадња са центром за социјални рад.

Здравствено-васпитни рад на решавању проблема наркоманије

Злоупотреба дроге и последице. Укључивање у рад здравствене службе у спровођењу примарне, секундарне и терцијарне превенције од наркоманије.

Здравствено-васпитни рад на решавању проблема пушења

Штетно дејство никотина на здравље човека и дужности медицинске сестре - техничара у одвикавању од ове негативне навике.

Здравствено-васпитни рад са хроничним волесницима

Значај правилног хигијенско-дијететског режима. Рекреација. Животне демонстрације правилне неге непокретних и ограничено покретних лица. Значај редовне здравствене контроле хроничних болесника. Сарадња са службом опште медицине и одговарајућим специјалистичким службама. Здравствено-васпитни рад са оболелима од сиде.

Прва помоћ код ургентних стања у инфектологији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код акутних коматозних стања: прва помоћ код ургентних стања у дијароичном синдрому (токсични шок). Припрема и примена потребних апарата, руковање, чишћење и дезинфекција: мониторинг система, апарата за респирацију, аспирацију, ЕКГ и других потребних апарата.

Прва помоћ код ургентних стања у неурологији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код церебро-васкуларног инсульта; прва помоћ код епилептичног статус; прва помоћ код конвулзија. Припрема и примена потребних апарата, као и припрема болесника за извођење и асистирање при извођењу дијагностичких и терапијских процедура.

Прва помоћ код ургентних стања у психијатрији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код психомоторног немира. Прва помоћ код анксиозних стања. Прва помоћ код акутно-механичког стања. Прва помоћ код параноидног стања. Прва помоћ код халуцинаторног синдрома. Прва помоћ код алкохолног синдрома. Прва помоћ код теле-апела. Припрема болесника, апарата и материјала за изођење и асистирање при извођењу дијагностичких и терапијских процедура.

Прва помоћ код ургентних стања у пулмологији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код акутне респираторне инсуфицијенције; прва помоћ код астматског статуса, прва помоћ код хемоптозе, диспнеје, бронхоспазма и едема плућа; прва помоћ код инфаркта и емболије плућа. Припрема апарата за асистирање дисања и инхалацију; припрема апарата за дренажу; припрема апарата за спонтано дисање; припрема прибора за ендотрахеалну интубацију и др. Припрема болесника и материјала за извођење и асистирање при извођењу дијагностичких и терапијских поступака.

Прва помоћ код ургентних стања у хирургији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код посттрауматског шока; прва помоћ код трауматске коме и краниocereбралних повреда; прва помоћ код акутног искрвављења; прва помоћ код гушења, утапања и електричног удара; прва помоћ код максило-фацијалних повреда; прва помоћ код акутног крвављења из дигестивног тракта; прва помоћ код акутног абдомена. Припрема болесника, апарата, прибора и материјала за извођење и асистирање при извођењу дијагностичких и терапијских процедура.

Прва помоћ код ургентних стања у кардиологији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код поремећаја спроводног система срца, прва помоћ код вентрикуларне фибрилације, асистолије и аритмије; прва помоћ код коронарне инсуфицијенције и акутног инфаркта миокарда; прва помоћ код хипертензивне кризе, хипотензије, синкопе и шока. Припрема апарата за: мониторинг, пејсмејкер, ЕКГ, дефибрилатора, катетера за хемодинамску контролу, праћење минутне и сатне диурезе, вантелесни крвоток, респиратора, доплер-апарата. Припрема болесника и асистирање код ендотрахеалне интубације. Примена инфузионих и шприц пумпи. Припрема и примена апарата грејача крви. Припрема холтер мониторинга.

Прва помоћ код ургентних стања у гастроентерологији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код акутног хеморагијског синдрома. Прва помоћ код акутног алергијског синдрома. Припрема и примена потребних апарата и болесника за извођење и асистирање при извођењу дијагностичких и терапијских процедура.

Прва помоћ код ургентних стања у ендокринологији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код дијабетичне кетоацидозе и коме; прва помоћ код акутне инсуфицијенције надбубрега. Припрема и примена апарата. Припрема болесника за извођење дијагностичких и терапијских процедура.

Прва помоћ код ургентних стања у токсикологији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код акутних тровања болесника и примена одговарајућих антидота.

Прва помоћ код ургентних стања у гинекологији и акушерству и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код крварења у трудноћи; прва помоћ код ванматеричне трудноће; прва помоћ код задесних повреда у трудноћи и ван трудноће и интракoиталних повреда гениталних органа; прва помоћ код акутних гинеколошких крварења.

Прва помоћ код ургентних стања у педијатрији и поступци медицинских сестара - техничара

Прва помоћ код природних малформација које непосредно угрожавају живот новорођенчета. Прва помоћ код конвулзијау дечјем узрасту; прва помоћ код задесних тровања код деце; прва помоћ код аспирације страног тела код деце. Припрема детета,

прибора и материјала за извођење и асистирање при извођењу дијагностичких и терапијских процедура.

Литература

1. Баљозовић А., Костић С. Баљозовић Н.: Здравствена нега I, за први разред медицинске школе. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004.
2. Баљозовић А., Јојкић К., Хити Р., Баљозовић Н.: Здравствена нега II, за други разред медицинске школе. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 2004.
3. Зелић М., Котарлић Љ.: Здравствена нега деце, за други разред медицинске школе. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 2004.
4. Поповић Р., Боровић П.: Здравствена нега III, за први разред медицинске школе. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 2004.
5. Путниковић Б., Терзић М., Мазич С., Алимпић М., Марковић С.: Здравствена нега IV, за четврти разред медицинске школе. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства. 2004.
6. Милутиновић Д., Бокун М.: Тест питања из здравствене неге: за припрему пријемног испита на Медицинском факултету. Универзитет у Новом Саду Медицински факултет, Нови Сад, 2013.